

СЛАВНІ ТА ЗАБУТІ ІМЕНА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ: НИЧИПІР ЯКОВИЧ ГРИГОРІЇВ

Особистість науковця не можна уявити без нації, без любові в душі до рідного краю, без пам'яті про свою землю, бо його національна самосвідомість ґрунтується на розумінні заповітної причетності до України й відчутті відповідальності за її долю. Таким вимальовується перед нами український педагог, громадський і політичний діяч, наш земляк Ничипір Якович Григоріїв.

Вивчення його прогресивних українізаторських ідей допоможе зрозуміти історію розвитку української педагогічної думки ХІХ ст., знайти шляхи та засоби реалізації новітніх концепцій виховання й навчання.

Ничипір Якович Григоріїв (псевдоніми Г. Наш, Григоріїв-Наш, Григорій Наш) народився 9 лютого 1883 р. в с. Бурти Черкаського повіту на Київщині, нині село Шполянського району.

Н. Я. Григоріїв входив до осередку партії соціалістів-революціонерів, учасники якого опікувалися в основному тим, як дати освіту народу (селянству). Уже працюючи у Літинській двокласній школі, на думку самого Ничипора Яковича, в основному, завершилось формування його національної свідомості. Якщо раніше любов до України обмежувалась симпатіями до української старовини, то тепер він посправжньому став цікавитись народом, до якого належав, вивчати його історичну долю. Ничипір Якович багато працює як педагог над науково-методичним забезпеченням навчально-виховного процесу у школі: створює навчальні підручники, впроваджує у педагогічний процес українознавчі дисципліни. У цей час він складає досить багату статистичними і фактичними даними «Коротеньку історію Поділля», видану пізніше.

Як згадував потому Н. Я. Григоріїв, «навіть викладаючи російську мову, я намагався прищепити любов і повагу до рідного краю, в курс «Родиноведення» вкладав якнайбільше відомостей з історії України, пропагував теорію Ушинського про необхідність навчити дітей мовою матері» [3, с. 3].

Його невеличка книжечка «Мораль» стала введенням, початковим курсом в науку про походження та соціальне життя людини. Під час I Світової війни у 1915 році Ничипір Якович був мобілізований до російської армії у якості військового урядовця. Та навіть тут він не припинив свою наукову діяльність і розпочав написання книги «Історія українського народу».

Провідного значення в системі шкільної освіти Ничипір Якович надавав національному аспекту, обґрунтував необхідність навчання дітей українською мовою. Своє ставлення до цієї проблеми він висловив у праці, яка вийшла друком у 1917 р. «Про навчання дітей рідній історії».

Популяризаторсько-педагогічний підхід провідний педагог того часу застосовував у різноманітних суспільствознавчих дисциплінах, будь то студії з української історії, краєзнавства, етики чи всесвітньої історії. При цьому найважливішим методичним принципом була сформульована ним теза: «близьке й знайоме повинно стати за ґрунт для чужого и невідомого». Вбачаючи українізацію основним фундаментом у процесі державотворення Ничипір Якович узяв курс на відродження національної культури, рідної мови у навчально-виховних закладах держави.

Національне відродження України, неможливе без довготривалої боротьби багатьох поколінь патріотів за права і гідну долю свого народу.

Список використаних джерел

1. Бевз Т. Українська державність: ідеологія, політика, практика : (система народоправства у теоретичних концепціях Н. Григорієва) / Т. А. Бевз. – К. : ІПіЕНД, 2004. – 248 с.
2. Сухобокова О. О. Никифор Григоріїв про Україну в системі міжнародних відносин напередодні та під час Другої світової війни / О. О. Сухобокова // Український історичний журнал. – 2006. – № 3. – С. 95–111.
3. Пироженко Л. Н. Я. Григоріїв – автор навчальних книг з історії України / Л. Н. Пироженко // Історія в школі. – 2000. – № 2. – С. 3.